

Poświętne 08.09.2020 r.

INFORMACJA WÓJTA GMINY POŚWIĘTNE
o odstąpieniu od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko
„Programu ochrony środowiska dla gminy Poświętne na lata 2020-2024”

Działając zgodnie z art. 48 ust. 7 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2020 poz. 283) informuję o odstąpieniu od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko „Programu ochrony środowiska dla gminy Poświętne na lata 2020-2024”

Uzasadnienie

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Poświętne na lata 2020-2024„, wyznacza cele i priorytety w zakresie ochrony środowiska. W dokumencie zawarte są również konkretne zadania do realizacji, które mają poprawić stan środowiska naturalnego w Gminie. Wszystkie zadania realizowane będą na terenie jednej gminy-Poświętne i służyć będą poprawie jakości życia oraz w konsekwencji poprawie stanu środowiska naturalnego. Dla każdego zadania wykonana zostanie dokumentacja techniczna oraz w przypadku przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko opracowany zostanie raport oddziaływania na środowisko, który zawierał będzie analizę wszystkich zagrożeń i sposoby ich zapobiegania.

Celem strategicznym realizacji Programu ochrony środowiska jest:

Zrównoważony rozwój Gminy Poświętne szansą zachowania wysokiej jakości środowiska oraz poprawy warunków życia mieszkańców

Na podstawie opracowanej diagnozy i analizy dokumentów wyższego rzędu zarówno na szczeblu europejskim i krajowym, a szczególnie priorytetów zawartych wojewódzkim programie ochrony środowiska zaproponowano następujące cele strategiczne (długoterminowych).

Priorytet: Ochrona powietrza atmosferycznego

Cel długoterminowy nr 1: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego.

Cel krótkoterminowy nr 1.1.: Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza będzie on realizowany poprzez działania, takie jak:

- ograniczenie emisji niskiej;
- modernizacja kotłowni w kierunku wykorzystania odnawialnych źródeł energii;
- termomodernizacja budynków;
- przebudowa, modernizacja stanu technicznego dróg;
- prowadzenie działań zmierzających do redukcji prekursorów ozonu;
- zidentyfikowanie barier ograniczających wykorzystanie potencjału odnawialnych źródeł energii w regionie;

Priorytet: Gospodarka wodna

Cel długoterminowy nr 2: Ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych oraz poprawa ich jakości.

Cel krótkoterminowy nr 2.1.: Zapewnienie dobrej jakości wody pitnej

Będzie on zrealizowany poprzez:

- modernizację systemów poboru i uzdatniania wód;
- budowę nowych i modernizację już istniejących sieci wodociągowych i kanalizacyjnych (w tym kanalizacji deszczowej);

Cel krótkoterminowy nr 2.2.: Racjonalna gospodarka zasobami wód- będzie on zrealizowany poprzez:

- przestrzeganie zasad poboru wód podziemnych zgodnie z zasobami dyspozycyjnych; minimalizację strat wód na przesyłce wody wodociągowej;
- promocja wprowadzania zamkniętych obiegów wody w przemyśle oraz wodooszczędnych technologii;

Cel krótkoterminowy nr 2.3.: Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych będzie on realizowany poprzez:

- budowa, rozbudowa i modernizacja komunalnych oczyszczalni ścieków oraz systemów kanalizacji ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych oraz Programu wyposażenia, w oczyszczalnie ścieków aglomeracji < 2000 RLM;
- budowa biogazowni w celu zagospodarowania ścieków z hodowli;
- ograniczenie spływów zanieczyszczeń powierzchniowych z rolnictwa poprzez promocję budowy zbiorników na gnojowicę i płyt obornikowych;
- budowę oczyszczalni przydomowych tam gdzie jest to ekonomicznie i technicznie uzasadnione; promocja Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej na terenach wiejskich;

Priorytety: Ochrona przyrody i krajobrazu

Cel długoterminowy nr 3: Zachowanie i ochrona bogactw przyrodniczych i krajobrazowych

Cel krótkoterminowy nr 3.1.: Pogłębienie wiedzy o zasobach przyrodniczych gminy będzie on realizowany poprzez:

- promocja walorów przyrodniczych gminy

Priorytet: Ochrona przed hałasem i polami elektromagnetycznymi

Cel długoterminowy nr 4: Ochrona przed hałasem i polem elektromagnetycznym

Cel krótkoterminowy nr 4.1.: Eliminowanie zagrożenia hałasem w powiecie będzie on realizowany poprzez:

- remonty nawierzchni dotychczasowych odcinków dróg; opracowanie i wdrożenie zasad organizacji ruchu sprzyjających obniżeniu poziomu hałasu w środowisku;

Priorytet: Odnawialne źródła energii oraz ograniczenie zużycia energii

Cel długoterminowy nr 5: Odnawialne źródła energii

Cel krótkoterminowy nr 5.1. Zwiększenie wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii oraz ograniczenie zużycia energii będzie on realizowany, poprzez:

- określenie potencjału możliwości rozwoju energetyki odnawialnej;
- zidentyfikowanie barier ograniczających wykorzystanie potencjału odnawialnych źródeł energii;
- określenie działań wspierających rozwój energii odnawialnej;
- modernizacja układów technologicznych skutkująca zmniejszeniem zużycia materiałów, wody i energii;

Priorytet: Edukacja ekologiczna

Cel długoterminowy nr 6: Edukacja ekologiczna mieszkańców

Cel krótkoterminowy nr 6.1.: Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców gminy w zakresie ochrony powietrza i właściwej gospodarki odpadami będzie on realizowany, poprzez:

- działania promocyjne i edukacyjne w odniesieniu do możliwości wykorzystania innych alternatywnych źródeł energii;

edukacja w zakresie odpowiedniego postępowania z odpadami komunalnymi, w tym uświadamianie jakie ryzyko niesie za sobą ich spalanie w piecach domowych;

Cel krótkoterminowy nr 7.1.: Wzrost świadomości ekologicznej w obrębie pozostałych elementów środowiska będzie on realizowany, poprzez propagowanie ekologicznego stylu produkcji i konsumpcji; mobilizowanie lokalnej społeczności do podejmowania działań proekologicznych; zapewnienie dostępu do informacji o stanie środowiska naturalnego.

„Program ochrony środowiska dla Gminy Poświętne na lata 2020-2024” jest zgodny z dokumentami o zasięgu krajowym, wojewódzkim, powiatowym oraz gminnym, a także przyczynia się do ich wdrażania na terenie Gminy Poświętne;

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju-Polska 2030

Cel 7 - Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska;

Cel 8 - Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych;

Cel 9 - Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.

Polityka Ekologiczna Polski 2030

Polityka ekologiczna państwa 2030 jest strategią w rozumieniu ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. W systemie dokumentów strategicznych doprecyzowuje i operacjonalizuje *Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)* – SOR. Jest pierwszą przyjętą strategią z dziewięciu dokumentów równolegle opracowywanych przez poszczególne resorty, a składających się na system rozwoju kraju.

Cel główny *Polityki*, tj. Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców.

Cele szczegółowe określono w odpowiedzi na najważniejsze trendy w obszarze środowiska, w sposób umożliwiający połączenie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami gospodarczymi i społecznymi. Cele szczegółowe dotyczą zdrowia, gospodarki i klimatu.

Cele szczegółowe będą realizowane przez kierunki interwencji takie jak:

- zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód,
- likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb,
- przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej,
- zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
- zarządzanie zasobami geologicznymi przez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa,
- wspieranie wdrażania eko-innowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT (polegają określaniu granicznych wielkości emisji dla większych zakładów przemysłowych),
- przeciwdziałanie zmianom klimatu,
- adaptacja do zmian klimatu oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych,
- edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji,
- usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Ze szczególną intensywnością realizowane będą działania mające na celu poprawę jakości powietrza przez ograniczenie niskiej emisji, która jest główną przyczyną powstawania smogu.

W kontekście coraz częstszego występowania na terenie Polski fali upałów i nocy tropikalnych, jak na przykład w czerwcu bieżącego roku, oraz sasz. na znaczeniu zyskują działania związane z adaptacją do zmian klimatu. Ich celem jest przeciwdziałanie miejskim wyspom ciepła, rozbudowa terenów zieleni oraz powszechniejsze retencjonowanie wody na terenach miast i wsi. *Polityka ekologiczna państwa 2030* przewiduje, że działania adaptacyjne będą polegały m.in. na opracowaniu i wdrożeniu dokumentów strategicznych/planistycznych w zakresie gospodarowania wodami, wsparciu opracowania i wdrażania miejskich planów adaptacji do zmian klimatu, budowie niezbędnej infrastruktury przeciwpowodziowej i obiektów małej retencji, renaturyzacji rzek i ich dolin, renaturyzacji mokradeł oraz na rozwoju zielonej i niebieskiej infrastruktury.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – SOR

Jest obowiązującym, kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średnio- i długofalowej polityki gospodarczej.

W Strategii zawarte są rekomendacje dla polityk publicznych. Stanowi ona też podstawę dla zmian w systemie zarządzania rozwojem, w tym obowiązujących dokumentów strategicznych (strategii, polityk, programów).

Strategia określa podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, regionalnym i przestrzennym w perspektywie roku 2020 i 2030. SOR przedstawia nowy model rozwoju – rozwój odpowiedzialny oraz społecznie i terytorialnie zrównoważony. Jest on oparty o indywidualny potencjał terytorialny, inwestycje, innowacje, rozwój, eksport oraz wysoko przetworzone produkty.

Głównym celem SOR jest „Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym”

W Strategii wyszczególniono także cele szczegółowe:

I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną (obszary: Reindustrializacja, Rozwój innowacyjnych firm, Małe i średnie przedsiębiorstwa, Kapitał dla rozwoju, Ekspansja zagraniczna);

II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony (obszary: Spójność społeczna, Rozwój zrównoważony terytorialnie);

III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu (obszary: Prawo w służbie obywatelom i gospodarce, Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, E-państwo, Finanse publiczne, Efektywność wykorzystania środków UE) oraz obszary wpływające na osiągnięcie celów Strategii: Kapitał ludzki i społeczny, Cyfryzacja, Transport, Energia, Środowisko, Bezpieczeństwo Narodowe.

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030

Jest to podstawowy dokument strategiczny polityki rolnej i rozwoju obszarów wiejskich państwa prezentujący cele, kierunki interwencji oraz działania, jakie powinny zostać podjęte w perspektywie roku 2030. Dokument został opracowany w uzgodnieniu z Ministrem Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej.

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030 jest jedną ze strategii rozwoju, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2019 r. poz. 1295) i zastępuje *Strategię zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020* przyjętą uchwałą nr 163 Rady Ministrów z dnia 25 kwietnia 2012 r. (M.P. poz. 839). SZRWIR 2030 została opracowana również na podstawie zasad opisanych w dokumencie pod nazwą *Aktualizacja strategii rozwoju wynikająca z przyjętej przez Radę Ministrów w dniu 14 lutego 2017 r. Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*.

W strategii przedstawiono pogłębioną analizę możliwości rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa w wymiarze regionalnym, co umożliwiło określenie kluczowych kierunków ich rozwoju do 2030 r.

W planowanych działaniach do 2030 r. przewidziano:

- utrzymanie zasady, że podstawą ustroju rolnego będą gospodarstwa rodzinne;
- wspieranie zrównoważonego rozwoju małych, średnich i dużych gospodarstw rolnych;
- większe niż dotychczas wykorzystanie potencjału sektora rolno-spożywczego dzięki rozwojowi nowych umiejętności i kompetencji jego pracowników, a także przez wykorzystanie najnowszych technologii w produkcji i zastosowanie rozwiązań cyfrowych oraz tworzenie warunków do kreowania innowacyjnych produktów;
- budowanie konkurencyjnej pozycji polskiej żywności na rynkach zagranicznych, której znakiem rozpoznawczym będzie wysoka jakość i nawiązanie do najlepszych polskich tradycji, a także dostosowanie produktów rolno-spożywczych do zmieniających się wzorów konsumpcji (np. rosnącego zainteresowania żywnością ekologiczną);
- prowadzenie produkcji rolniczej i rybackiej z poszanowaniem zasad ochrony środowiska oraz dostosowanie sektora rolno-spożywczego do zmian klimatu, w tym m.in. w zakresie dostępności do wody;
- dynamiczny rozwój obszarów wiejskich we współpracy z miastami, którego efektem będzie stabilny i zrównoważony wzrost gospodarczy, zapewniający każdemu mieszkańcowi wsi godną pracę, a mieszkańcom miast dostęp do zdrowej, polskiej żywności;
- tworzenie warunków do poprawy mobilności zawodowej mieszkańców wsi oraz wykorzystywania przez nich szans na rozwój i zmianę kwalifikacji, wynikających z powstawania nowych sektorów gospodarki (jak np. biogospodarki).

Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022

W dokumencie określono funkcjonowanie i sposoby rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego w średniookresowej perspektywie. Strategia zakłada budowę zintegrowanego systemu bezpieczeństwa opartego na sojuszniczych i bilateralnych zabezpieczeniach oraz stopniowo rozbudowywanym własnym potencjale cywilno-militarnym.

Zintegrowany system bezpieczeństwa narodowego to zespół działań gwarantujących szybkie i sprawne działanie w każdych warunkach oraz reagowanie na wszelkiego typu zagrożenia i kryzysy. Strategia jest dokumentem nowej generacji, uwzględniającym wymogi nowoczesnego systemu zarządzania krajem. Po raz pierwszy powiązano ją z polityką społeczno-gospodarczą kraju. Pozwoliło to skoncentrować się na bezpieczeństwie zewnętrznym i militarnym, z wyłączeniem z jej zakresu innych dziedzin bezpieczeństwa, takich jak: bezpieczeństwo ekonomiczne (w tym energetyczne), obywatelskie, społeczne, żywnościowe czy ekologiczne.

Cel 3. Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego

Priorytet 3.1. Zwiększanie odporności infrastruktury krytycznej

Kierunek interwencji:

- Zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania energetyki jądrowej w Polsce,

Cel 4. Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa

Priorytet 4.1. Integracja rozwoju społeczno-gospodarczego i bezpieczeństwa narodowego

Kierunek interwencji

- Wzmocnienie relacji między rozwojem regionalnym kraju a polityką obronną,

Kierunek interwencji

- Koordynacja działań i procedur planowania przestrzennego uwzględniających wymagania obronności i bezpieczeństwa państwa,

Kierunek interwencji

- Wspieranie rozwoju infrastruktury przez sektor bezpieczeństwa,

Kierunek interwencji

- Wspieranie ochrony środowiska przez sektor bezpieczeństwa,

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Głównym założeniem strategii jest odejście od dotychczasowej polityki regionalnej, która wspierała głównie największe miasta. Minister inwestycji i rozwoju Jerzy Kwieciński podkreśla, że rząd chce zniwelować różnice gospodarcze między regionami Polski i w większym stopniu wykorzystać „potencjał ośrodków różnej wielkości, o różnym znaczeniu i pełnionych funkcjach”. KSRR identyfikuje cele polityki regionalnej i działania, jakie dla ich osiągnięcia powinien podjąć rząd, samorząd terytorialny oraz pozostałe podmioty uczestniczące w realizacji tej polityki. Strategia wskazuje 4 typy obszarów, do których powinna trafić szczególna pomoc. To tak zwane obszary strategicznej interwencji (OSI):

- skupiska gmin wiejskich i powiązane z nimi funkcjonalnie małe miasta poniżej 20 tys. mieszkańców o największej koncentracji problemów rozwojowych i w największym stopniu zagrożone trwałą marginalizacją. Identyfikuje się je w całej Polsce, niemniej kumulacja tych obszarów występuje głównie w pasie północnej i wschodniej części kraju.),
- miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze. Cechuje je regres w rozwoju i utrata funkcji społeczno-gospodarczych i administracyjnych, odpływ ludności (zwłaszcza wykształconej w wieku produkcyjnym) do dużych ośrodków, upadek tradycyjnych lokalnych przemysłów, starzejącego się społeczeństwa zmieniającego popyt na niektóre usługi, jak również niedopasowania popytu i podaży na rynku pracy. Problemem tej kategorii obszarów jest niezadowalająca dostępność terytorialna, w tym niedostateczne powiązania transportowe z innymi miastami i z obszarem funkcjonalnym w zakresie odpowiedniej jakości połączeń drogowych, kolejowych czy siatki połączeń w transporcie zbiorowym).
- wschodnia Polska, Śląsk.

Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym

- I. Kierunek interwencji 1.3. Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska
- II. Kierunek interwencji 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych
- III. Kierunek interwencji 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów

Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych

Kierunek interwencji 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach

Polityka energetyczna Polski do 2040 roku

„Polityka energetyczna Polski do 2040 roku” została opracowana przez Ministra Energii i stanowi odpowiedź na najważniejsze wyzwania stojące przed polską energetyką w perspektywie najbliższych dwóch nowych dziesięcioleci, z uwzględnieniem zadań koniecznych do pilnej realizacji w okresie najbliższych lat.

Jako globalną miarę realizacji celu Polityki Energetycznej Polski 2040 przyjęto poniższe wskaźniki:

- 60% udziału węgla w wytwarzaniu energii elektrycznej w 2030 r.
- 21% OZE w finalnym zużyciu energii brutto w 2030 r.
- wdrożenie energetyki jądrowej w 2033 r.
- poprawa efektywności energetycznej o 23% do 2030 r. w stosunku do prognoz z 2007 r.
- ograniczenie emisji CO₂ o 30% do 2030 r. (w stosunku do 1990 r.).

KIERUNEK 1. Optymalne wykorzystanie własnych zasobów energetycznych

CEL: racjonalne wykorzystanie własnych zasobów energetycznych. Podstawą bezpieczeństwa energetycznego kraju zostało uznane racjonalne/optimalne wykorzystanie własnych zasobów energii pierwotnej. Polska gospodarka zużywa ok. 4 400 PJ energii pierwotnej. Głównym zasobem pokrywającym zapotrzebowanie jest węgiel kamienny, następnie ropa naftowa, gaz ziemny, węgiel brunatny oraz źródła odnawialne. Polska posiada zasoby wszystkich wymienionych surowców, jednakże posiadane zasoby nie zapewniają całkowitej niezależności energetycznej państwa.

Popyt na węgiel kamienny będzie pokrywany z zasobów własnych. Dopuszczony zostanie import węgla o uzupełniającym charakterze, a także eksport węgla o podobnym charakterze. Warunkiem koniecznym wykorzystania polskiego węgla jest i będzie racjonalna eksploatacja złóż węglowych oraz optymalne wykorzystanie i dystrybucja tego surowca, przy zapewnieniu rentowności sektora wydobycia węgla.

Zapotrzebowanie na węgiel brunatny zapewnią zasoby krajowe. Wysoka emisyjność tego paliwa i finansowe konsekwencje stąd wynikające mogą wpływać na minimalizację jego wykorzystania. Niezbędne stają się innowacyjne metody eksploatacji i wykorzystania tego surowca.

Popyt na gaz i ropę naftową będzie poprzez import tych surowców, z zachowaniem koniecznej dywersyfikacji kierunków i źródeł dostaw. Zapotrzebowanie na gaz i ropę może być docelowo zmniejszane za sprawą paliw alternatywnych (LNG, CNG, wodór) a także biopaliw.

Obok paliw kopalnych – polska energetyka wykorzystuje i powinna wykorzystywać w większym stopniu – biomasę i biopaliwa, w tym także odpady pozarolnicze, co in extenso – wpisuje się w idee, wartej zwiększonego poparcia, gospodarki o obiegu zamkniętym.

KIERUNEK 2. Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej.

CEL: pokrycie zapotrzebowania na energię elektryczną.

Warunkiem koniecznym dla zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego jest niewątpliwie rozbudowa źródeł wytwarzania i obsługujących je sieci przesyłowych i dystrybucyjnych, zapewniających transport energii elektrycznej do odbiorców końcowych. Aktualnie funkcjonujące źródła wytwarzania energii elektrycznej, z uwagi na naturalne zużycie i moralne starzenie się – będą stopniowo wycofywane z eksploatacji, co przy rosnącym popycie na energię elektryczną rodzi konieczność budowy nowych, wysokowydajnych i niskiemisyjnych źródeł.

A. Rozbudowa infrastruktury wytwórczej.

Polska będzie dążyć do zaspokojenia potrzeb na moce wytwórcze w oparciu o własne zasoby, bazujące głównie na węglu. Wykorzystanie węgla przez energetykę utrzyma się w okresie prognozy na stabilnym poziomie, ale niezbędne stanie się także wykorzystywanie innych źródeł wytwarzania, w tym OZE.

Podstawowymi uwarunkowaniami w zakresie rewitalizacji i restrukturyzacji mocy wytwórczych są następujące okoliczności:

„Polityka klimatyczno - energetyczna Unii Europejskiej, inne zobowiązania międzynarodowe oraz wdrażanie gospodarki niskiemisyjnej (Polska jako państwo członkowskie UE będzie uczestniczyć w realizacji celów UE i innych zobowiązaniach międzynarodowych zgodnie ze swoimi możliwościami.(?)

Należy się spodziewać, że decyzje o dość zaostrzeniu norm emisyjnych oraz reforma unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji CO₂, a także konieczność dostosowania mocy wytwórczych do regulacji

środowiskowych (dyrektywa IFD i wytyczne BAT) wpłyną na wzrost kosztów wykorzystania paliw kopalnych dla celów energetycznych),

- ograniczona dostępność surowców kopalnych oraz potrzeba dywersyfikacji struktury wytwarzania energii (Zakłada się racjonalne i efektywne gospodarowanie zasoby przemysłowymi węglem kamiennym. przy aktualnym poziomie wydobycia wystarczą na kilkadziesiąt lat, dlatego trzeba racjonalnie i efektywnie nimi gospodarować. Dywersyfikacji struktury wytwarzania energii mają służyć innowacyjne technologie),
- zaburzenia i zmiany na rynku energii (Rynek energii elektrycznej został silnie zniekształcony z powodu funkcjonowania na nim subsydiowanych odnawialnych źródeł energii (OZE) charakteryzujących się dużą niestabilnością pracy oraz pierwszeństwem wprowadzania energii do sieci. Ogranicza to rzeczywisty czas pracy bloków konwencjonalnych, ale nie redukuje potrzeby ich utrzymania jako stałej rezerwy wytwórczej. Dla pewności dostaw energii wdrożono rynek mocy, który będzie funkcjonował od 2021 roku),
- sterowalność oraz elastyczność generacji

(Ilość mocy zainstalowanej w źródłach zależnych od warunków atmosferycznych stale rośnie. Technologie magazynowania nie są dostatecznie rozwinięte, dlatego w Krajowym Systemie Elektroenergetycznym muszą występować moce rezerwowe, których pracę można wykorzystywać zgodnie z użytecznością OZE i zapotrzebowaniem na energię, co jednocześnie podnosi koszty eksploatacji źródeł rezerwowych),

- konieczność wdrażania innowacji (Wdrażanie innowacji ma na celu osiągnięcie przewagi konkurencyjnej, a także nadążanie za zmianami w otoczeniu sektorowym i rynkowym. Nowe rozwiązania powinny przyczyniać się do lepszej efektywności pracy systemu energetycznego, a także ograniczenia wpływu sektora na środowisko)."

W świetle tych okoliczności Rząd RP, dla realizacji głównego celu polityki energetycznej będzie wspierał wdrażanie przyjętych poniżej założeń, których operacjonalizacja została ujęta w pozostałych 7 kierunkach dokumentu:

- 1) „Polska będzie dążyć do zapewnienia możliwości pokrycia zapotrzebowania na moc własnymi surowcami i źródłami, z uwzględnieniem możliwości wymiany transgranicznej.
- 2) Wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną zostanie pokryty przez źródła inne niż konwencjonalne elektrownie węglowe.
- 3) Rozbudowę stabilnych mocy wytwórczych zapewni wdrożenie rynku mocy.
- 4) Struktura mocy wytwórczych musi zapewniać elastyczność pracy systemu, co wiąże się ze zróżnicowaniem technologii i wielkości mocy wytwórczych oraz aktywizacją odbiorców na rynku energii.
- 5) Rozwój technologii magazynowania energii (w tym rozwój elektromobilności) będzie mieć kluczowe znaczenie dla zmiany zakresu i funkcjonowania rynku energii, w szczególności dla roli OZE w bilansie elektroenergetycznym.
- 6) Ograniczenie emisji zanieczyszczeń z sektora elektroenergetycznego będzie następować poprzez:
 - a. modernizację jednostek wytwórczych energii elektrycznej oraz wycofywanie jednostek przekraczających normy emisyjne, o średniorocznej sprawności poniżej 35%;
 - b. wdrożenie energetyki jądrowej;
 - c. wykorzystanie odnawialnych źródeł energii;
 - d. poprawę efektywności energetycznej.
- 7) Rola węgla w bilansie elektroenergetycznym:
 - a. Krajowe zasoby węgla pozostaną głównym elementem bezpieczeństwa energetycznego Polski i podstawą bilansu energetycznego państwa;
 - b. Roczne zużycie węgla kamiennego w energetyce zawodowej nie będzie zwiększane, ale za sprawą wzrostu zapotrzebowania na energię elektryczną zmieni się udział węgla w strukturze wytwarzania energii elektrycznej. Łączny udział węgla w wytwarzaniu energii elektrycznej będzie kształtował się na poziomie ok. 60% w 2030 r.;
 - c. Inwestycje w nowe bloki węglowe podejmowane po 2025 r. będą oparte o wytwarzanie w skwarzeniu lub inną technologię spełniającą standard emisyjny na poziomie 450 kg CO₂ na MWh wytworzonej energii.
- 8) Rola energetyki jądrowej w bilansie elektroenergetycznym:
 - a. Z uwagi na pożądany efekt środowiskowy, brak obciążenia kosztami polityki klimatyczno-środowiskowej oraz

stabilność wytwarzania energii elektrycznej, ok. 2033 r. uruchomiony zostanie w Polsce pierwszy blok pierwszej elektrowni jądrowej (o mocy ok. 1-1,5 GW);

b. W latach 2033-2039 r. zbudowane zostaną 4 bloki jądrowe o całkowitej mocy ok. 4-6 GW, dwa kolejne w latach 2041 i 2043.

9) Rola odnawialnych źródeł energii w bilansie elektroenergetycznym:

a. Dalszy rozwój wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych uznaje się za jeden z instrumentów ograniczenia wpływu energetyki na środowisko;

b. Polska będzie kontrybuować w osiągnięciu ogólnounijnego celu OZE na 2030 r. w stopniu niezagrażającym bezpieczeństwu energetycznemu państwa. Udział OZE w końcowym zużyciu energii – ok. 21% w 2030 r. będzie wynikał z efektywności kosztowej oraz możliwości bilansowania energii w KSE;

c. Przyjęty cel 21% udziału OZE w końcowym zużyciu energii brutto w 2030 r. przełoży się na ok. 27% udziału OZE w produkcji energii elektrycznej netto;

d. Kluczową rolę w osiągnięciu celu w elektroenergetyce będzie mieć rozwój fotowoltaiki (zwłaszcza od 2022 r.) oraz morskich farm wiatrowych (pierwsza farma wiatrowa na morzu zostanie uruchomiona po 2025 r.).

10) Rola gazu ziemnego w bilansie elektroenergetycznym:

a. Zwiększone możliwości dywersyfikacji dostaw surowca do Polski oraz rozbudowa infrastruktury wewnętrznej zapewnią zwiększone wykorzystanie gazu ziemnego przez elektroenergetykę."

Warunkiem koniecznym dla urzeczywistnienia powyższych zamiarów stają się badania naukowo-wdrożeniowe w zakresie nowych technologii oraz wdrażanie innowacji, co jest tożsame ze znacznym wysiłkiem organizacyjnym i finansowym, jaki przyjdzie nam ponieść.

B. Rozbudowa elektroenergetycznej infrastruktury sieciowej.

O bezpieczeństwie energetycznym, a zwłaszcza o stabilnych dostawach energii elektrycznej, obok źródeł jej wytwarzania, decydują sieci elektroenergetyczne – przesyłowe i dystrybucyjne. Podstawowym celem dla Krajowego Systemu Elektroenergetycznego pozostaje przede wszystkim równoważenie dostaw energii elektrycznej z zapotrzebowaniem na tę energię oraz zapewnienie długoterminowej zdolności systemu elektroenergetycznego do zaspokajania uzasadnionych potrzeb w zakresie przesyłania energii elektrycznej w obrocie krajowym i transgranicznym,

Nad realizacją tego celu czuwa Operator Systemu Przesyłowego (OSPe – PSE S.A. jako jednoosobowa spółka Skarbu Państwa) oraz Operatorzy Systemów Dystrybucyjnych (OSDe). Operatorzy – koncesjonowane i regulowane zarazem przedsiębiorstwa energetyczne – zapewniają niezawodność i bezpieczeństwo pracy systemu oraz, w oparciu o cykliczne plany rozwoju, realizują niezbędne inwestycje modernizacyjne i rozwojowe, dostosowując sieci do potrzeb rynku i odbiorców.

Charakterystyka polskich sieci przesyłowych – to ponad 250 linii o długości przekraczającej 14 000 km i 100 stacji najwyższych napięć. Aktualnie Polska posiada czynne połączenia transgraniczne z Niemcami, Czechami, Słowacją, Litwą oraz ze Szwecją. Z punktu widzenia zasad rynkowych, możliwość przepływów transgranicznych warunkuje budowę jednolitego rynku energii elektrycznej, co ma na celu zapewnienie kształtowania konkurencyjnych cen energii w całej Europie.

Polska stoi na stanowisku, że połączenia transgraniczne i europejski rynek energii powinny stanowić **dodatkowe źródło dostaw**, służące rozwojowi rynku i redukcji cen energii oraz dostawom w sytuacjach zagrożeń i ograniczeń, jednakże bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej powinno być oparte na rozwiniętej krajowej infrastrukturze wytwórczej.

Dla OŚPe w perspektywie najbliższych kilkunastu lat, PEP 2040 przewiduje szereg zadań w zakresie modernizacji i rozbudowy systemu przesyłowego, mające na celu w szczególności:

- a) „możliwość wyprowadzenia mocy z istniejących źródeł wytwórczych;
- b) przyłączanie nowych mocy, w tym elektrowni jądrowej oraz farm wiatrowych na lądzie i na morzu na poziomie umożliwiającym osiągnięcie wymaganego udziału OZE w bilansie energetycznym kraju;
- c) poprawę pewności zasilania odbiorców;
- d) tworzenie bezpiecznych warunków pracy niesterowalnych źródeł energii z pozostałymi elementami KSE;
- e) zapewnienie możliwości redukcji nieplanowych przepływów energii (tzw. przepływy nie grafikowe i przepływy kolowe) z krajów sąsiadujących oraz obsługi przesyłu tranzytowego;
- f) zapewnienie zdolności wymiany mocy z sąsiadującymi systemami,
- g) wdrażanie jednolitego rynku energii elektrycznej w UE – implementacja europejskich kodeksów sieci”.

KIERUNEK 3. Dywersyfikacja dostaw gazu ziemnego i ropy naftowej oraz rozbudowa infrastruktury sieciowej.

CEL: pokrycia zapotrzebowania na gaz ziemny i paliwa ciekłe.

Polska jest zależna w dużej mierze od importu gazu ziemnego i ropy naftowej. Istotnym zatem staje się nie tylko pokrycie zapotrzebowania na te paliwa, ale szczególnego znaczenia nabiera także **dywersyfikacja kierunków i źródeł dostaw**. Oznacza to konieczność budowy odpowiedniej infrastruktury związanej zarówno z odbiorem, jak i przesyłaniem gazu oraz ropy. W odniesieniu do gazu ziemnego – aktualne zdolności w tym zakresie zostaną wzbogacone o nowe inwestycje.

Przewiduje się budowę tzw. Bramy Północnej, składającej się z Korytarza Norweskiego (Norwegia-dania-Polska) oraz rozbudowanego terminala LNG w Świnoujściu. Zostaną także rozbudowane połączenia z państwami sąsiadującymi. W ślad za tym nastąpi rozwój sieci dystrybucyjnych i magazynów gazu oraz stopniowe eliminowanie tzw. białych plam na administracyjnej mapie Polski, gdzie gaz sieciowy nie dociera. Na 2022 rok zadeklarowano dostęp do gazu w 61 % gmin (aktualnie – tylko do 58% gmin gaz jest dostarczany). Zakłada się, że pojemność Podziemnych Magazynów Gazu osiągnie w 2030 roku ok. 4 mld m³ gazu, przy obecnych ok. 3 mld m³.

W zakresie dostaw ropy naftowej sytuacja wygląda podobnie jak w gazie. Bardzo duże uzależnienie od importu rodzi identyczną konieczność dywersyfikacji kierunków i źródeł dostaw ropy. Dalsza dywersyfikacja wymaga przede wszystkim rozwiniętej i sprawnie funkcjonującej infrastruktury wewnętrznej, tak by zapewnić możliwość zwiększenia importu surowca drogą morską. Aktualny stan sieci rurociągów i pojemności magazynowych pozwala na obsłużenie bieżących potrzeb, jednakże w perspektywie dalszego rozwoju rynku konieczne jest zapewnienie możliwości zwiększenia poziomu magazynowania i separacji różnych gatunków ropy importowanej drogą morską oraz sprawnego i bezpiecznego przesyłu do rafinerii w Płocku.

Przewiduje się m.in. budowę drugiej nitki rurociągu Pomorskiego (do 2025 roku), rozbudowę zdolności magazynowych terminalu Naftowego w Gdańsku (do 2020 roku).

KIERUNEK 4. Rozwój rynków energii,

CEL: w pełni konkurencyjny rynek energii elektrycznej, gazu ziemnego oraz paliw ciekłych.

Postępujące urynkowienie sektora energii wymaga doskonalenia regulacji na poszczególnych rynkach towarowych. Jest to niezbędne, gdyż energia jest „towarem” warunkującym funkcjonowanie człowieka i gospodarki a niepożądane działania uczestników rynku w skrajnych przypadkach mogłoby doprowadzić do zakłóceń na rynku energii – zakłócenia dostaw energii lub do nieprzewidywalnego wzrostu jej ceny. Stoi to w sprzeczności z prymatem

zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego oraz konkurencyjności. Interwencje na rynku energii są też niezbędne z uwagi na względy środowiskowe.

Dokument PEP 2040 specyfikuje działania doskonalące rynek energii w trzech przekrojach rynków towarowych:

A. rozwój rynku energii elektrycznej.

Rynek energii elektrycznej rozpatrywany jest z dwóch punktów widzenia: podmiotów sektora energetycznego oraz pozycji konsumenta. Głównymi przesłankami zmian na rynku uznano zmiany w otoczeniu (przede wszystkim – budowę jednolitego europejskiego rynku energii) a także chęć udziału konsumentów w rynku.

Ta druga okoliczność została wyeksponowana w dokumencie i w ślad za tym wyspecyfikowano działania wzmacniające pozycję konsumenta na rynku, zapowiadając ich wdrożenie, z uwagi na międzynarodowe zobowiązania, w ciągu najbliższych trzech lat.

- Zaliczono do nich:
poszerzenie polityki informacyjnej, co powinno m.in. zapewnić konsumentowi możliwość porównania dostępnych ofert rynkowych i wykorzystywania przystępnych w formie informacji rynkowych,
- wyposażenie 80% gospodarstw domowych w inteligentne liczniki do 2026 r. (vide projekt nowelizacji ustawy Prawo energetyczne z 23 października 2018 roku).
- kreowania aktywnych odbiorców, co oznacza dopuszczenie odbiorców do rynków, czyli do generowania energii, jej sprzedaży, magazynowania, ograniczanie jej zużycia oraz świadczenia usług DSR. Innymi słowy – stawiamy na prosumentów.
- rozwój i upowszechnianie usług agregacji.

Wśród działań na rzecz upodmiotowienia odbiorców na rynku energii elektrycznej PEP 2040 zapowiada uporządkowanie Generalnych Umów Dystrybucyjnych (GUD), zatwierdzanych w przyszłości przez Prezesa URE, a nie jak dotychczas – uzgadnianych. Szczególną dbałością, z punktu widzenia konkurencyjności gospodarki, zostanie objęty przemysł energochłonny. Przewiduje się także wdrożenie taryf dynamicznych, rozwój technologii magazynowania energii (w tym także tzw. akumulatorów ciepła przy elektrociepłowniach i ciepłowniach), rozwój elektromobilności, rozwój inteligentnych sieci oraz urynkowienie usług systemowych i zmiany w giełdowym handlu energią. Zasadniczym motywem działań modyfikujących rynek staje się zarządzanie popytem na energię, w tym potrzeba wypłaszczenia dobowej krzywej zapotrzebowania na moc i energię, gdzie odbiorcy mają do odegrania istotną rolę.

B. Rozwój rynku gazu ziemnego.

W rozwoju rynku gazu zwrócono uwagę i wyeksponowano kilka aspektów, stawiając na jego liberalizację, rozwój rynku giełdowego, umocnienie idei hubu – czyli centrum przesyłu i handlu gazem, a w konsekwencji na wzmocnienie pozycji Polski na europejskim rynku gazu oraz wskazano nowe segmenty wykorzystania tego paliwa.

Wprowadzenie obrotu giełdowego na obrót gazem było i jest istotnym elementem liberalizacji tego rynku. Kolejny krok, mający na celu upodmiotowienie odbiorców gazu – to rezygnacja w 2024 roku z obowiązku taryfowania gazu dla odbiorców w gospodarstwach domowych. Powinno to sprzyjać dalszemu rozwojowi konkurencji na rynku błękitnego paliwa.

Do końca 2022 roku zostaną opracowane (i wdrożone) prawne, infrastrukturalne i handlowe podstawy do utworzenia centrum przesyłu i handlu gazem.

Zapowiedziano działania związane z zagospodarowaniem perspektywicznego wzrostu zużycia gazu w nowych obszarach gospodarki. Chodzi głównie o m.in. o elektroenergetykę w blokach parowo-gazowych a także w źródłach regulacyjnych oraz wytwórczych jednostkach rezerwowych dla energetyki odnawialnej, w transporcie (LNG i CNG jako paliwo alternatywne) oraz poprzez szerszy dostęp i wykorzystanie na terenie nowo zgazyfikowanych gmin.

C. Rozwój rynku produktów naftowych i paliw alternatywnych

Rynek paliw oceniono jako sprawnie działający i stabilny. Niemniej jednak dla poprawy warunków jego funkcjonowania oraz zapewnienia większego stopnia bezpieczeństwa energetycznego w tym zakresie, przewidziano szereg nowych zadań dla podmiotów tego sektora. Najważniejsze z tych działań to uporządkowanie struktury właścicielskiej (czytaj – przejęcie kontroli przez Skarb Państwa) nad kluczowymi aktywami transportu i magazynowania ropy i paliw, połączenie dwóch największych podmiotów tego sektora, utrzymanie interwencyjnych zapasów oraz likwidacja szarej strefy i zadbanie o przejrzystość rynku.

Dużo znaczenie PEP 2040 przykładu (choć to raczej nie jest rolą polityki energetycznej) do rozwoju rynków petrochemikaliów i nowym sposobom wykorzystania ropy naftowej. Dopelnieniem rynku ropy naftowej, o cechach niewątpliwie konkurencyjnych, będzie przewidywany wzrost zastosowania w transporcie biokomponentów i innych biopaliw odnawialnych. Wiąże się to z unijnym obowiązkiem uzyskania w transporcie w 2020 roku co najmniej 10% udziału odnawialnych źródeł energii, zaś na 2030 przewiduje się już 14% udział.

Polska przyjęła, że cel 10% udziału OZE w transporcie w 2020 r. zostanie osiągnięty w podziale 8,5% z biokomponentów oraz 1,5% w energii elektrycznej. W 2016 roku omawiany udział osiągnął 6,4% , w tym 1,1% energii elektrycznej.

KIERUNEK 5. Wdrożenie energetyki jądrowej.

Cel: obniżenie emisyjności sektora energetycznego oraz bezpieczeństwo pracy systemu.

Polska zamierza budować elektrownię jądrową. Przysądza o tym wiele różnych argumentów. Stabilność wytwarzania energii, zerowa emisyjność, potrzeba technologicznej dywersyfikacji źródeł wytwarzania. Nie bez znaczenia jest także oczekiwanie, iż blisko 60% wartości projektu elektrowni jądrowej, przy współpracy ośrodków naukowo-badawczych, być zrealizowane przez polskie przedsiębiorstwa. Wymagane będzie jednak stosowne przeszkolenie i kilkuletni okres adaptacji.

Dla urzeczywistnienia projektu jądrowego, pierwszy blok o mocy 1-1,5 GW w 2033 roku, kolejne sukcesywnie do 2043 roku o łącznej mocy 6-9 GW, niezbędne będzie rozstrzygnięcie wielu szczegółowych i istotnych kwestii. Wśród nich sprawa wyboru lokalizacji, sposobu finansowania budowy i rozliczania w trakcie eksploatacji, usprawnienie formalnej strony procesów inwestycyjnych, przygotowanie i zapewnienie odpowiedniego zaplecza kadrowego, techniczne wzmocnienie dozoru oraz zapewnienie miejsc składowania odpadów promieniotwórczych.

KIERUNEK 6. Rozwój odnawialnych źródeł energii.

Cel: Obniżenie emisyjności sektora energetycznego oraz dywersyfikacja struktury wytwarzania energii.

Z wytwarzania energii w źródłach odnawialnych może potencjalnie wynikać szereg korzyści. Począwszy od dywersyfikacji struktury wytwarzania energii, poprzez ograniczenie zależności kraju od paliw importowych, a na zmniejszeniu wpływu energetyki na środowisko i pobudzeniu lokalnej przedsiębiorczości skończywszy. W perspektywie długoterminowej rosnący udział OZE może wpływać dodatnio na spadek cen energii a w konsekwencji – na poprawę konkurencyjności gospodarki. Doświadczeniem Polski są jednocześnie pewne

perturbacje spowodowane tymi źródłami: deformowanie rynku, konieczność utrzymywania stabilnych rezerw mocy, nadmiernie wysokie wsparcie finansowe, protesty lokalnych społeczności w odniesieniu do energetyki wiatrowej.

Powyższe atrybuty OZE a także konieczność sprośnięcia realizacji celów unijnych dotyczących OZE, skłania do traktowania tych źródeł w wyważony i jednocześnie bezpieczny sposób w podziale na źródła zależne i niezależne od warunków atmosferycznych, z uwzględnieniem bilansowania lokalnego oraz przewidywanych mechanizmów wsparcia.

W ramach zobowiązań unijnych w 2020 roku Polska powinna osiągnąć 15% udział OZE w finalnym zużyciu energii brutto, zaś na 2030 rok deklaruje 21% wielkość tego wskaźnika, podczas gdy ogólnounijne wielkości udziału OZE w wymienionych latach wynoszą odpowiednio 20% i 32%.

Realizacja indykatywnych celów OZE dla Polski będzie przebiegać w trzech podstawowych obszarach: elektroenergetyce, ciepłownictwie i chłodnictwie oraz w transporcie

Zakłada się, że udział OZE w ciepłownictwie i chłodnictwie będzie zwiększał się w umiarkowanym tempie (ok. 1-1,3 pkt proc. rocznie), przy wykorzystaniu:

- energii z biomasy (i ciepła z odpadów),
- energii z biogazu,
- energii geotermalnej,
- pomp ciepła,
- energii słonecznej.

Natomiast wykorzystanie OZE w wytwarzaniu energii elektrycznej w najbliższych latach utrzyma się na stabilnym poziomie, choć jego dynamika po 2025 roku może ulec pewnemu przyspieszeniu za sprawą rosnącej dojrzałości techniczno-ekonomicznej poszczególnych technologii wytwarzania.

Szacuje się, że w 2030 r. udział OZE w elektroenergetyce wyniesie ok. 27%. Do wzrostu udziału OZE w elektroenergetyce przyczyni się wykorzystanie:

- energii słonecznej (fotowoltaika),
- energii wiatru na morzu,
- energii wiatru na lądzie (w mocno ograniczony sposób),
- energii z biomasy i biogazu, głównie w kogeneracji,
- hydroenergii.

Przewiduje się, że instalacje fotowoltaiczne osiągną swoją „dojrzałość” produkcyjną po 2022 roku. Pierwsze wiatrowe instalacje morskie zostaną włączone do mixu energetycznego Polski po 2025 roku, po rozbudowie linii przesyłowych na północy kraju. Natomiast produkcja energii elektrycznej w lądowych instalacjach wiatrowych zapewne będzie się sukcesywnie zmniejszać za sprawą ewidentnego wygaszania tego rodzaju aktywności gospodarczej.

Niestabilny charakter części OZE rodzi szereg konsekwencji dla elastyczności pracy KSE i jego kosztów, w konsekwencji - obniżenia poziomu bezpieczeństwa energetycznego i wzrostu cen energii. Przeciwdziałanie tym zjawiskom wiązać się będzie z potrzebą lokalnego bilansowania i wykorzystania OZE, głównie na potrzeby klastrów i spółdzielni energetycznych. Przewiduje się, że w 2030 roku na terenie kraju będzie funkcjonować ok. 300 obszarów zrównoważonych energetycznie na poziomie lokalnym. Niekorzystną niestabilność OZE będą rekompensować magazyny energii. W niedalekiej przyszłości zapewne warunkiem koniecznym przyłączenia

niestabilnego OZE do sieci elektroenergetycznej będzie zapewnienie mu jeśli nie magazynu energii, to odpowiedniej rezerwy mocy dla okresów nieczynności.

Dla OZE przewiduje się nadal pewne mechanizmy wsparcia, ale uzależnione one będą od rodzaju źródła i jego wielkości, charakteru jego pracy – dyspozycyjności i sterowalności, kosztów wytwarzania energii oraz stopnia zaspokojenia lokalnych potrzeb energetycznych, w tym także związanych z gospodarkę odpadami.

Podstawowe formy wsparcia to:

- pierwszeństwo dostępu do sieci,
- aukcje,
- system taryf gwarantowanych oraz dopłat,
- dotacje, pomoc zwrotna,
- gwarancje pochodzenia,
- mechanizmy pomocy skierowane do szczególnych technologii.

KIERUNEK 7. Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji.

CEL: powszechny dostęp do ciepła oraz niskoemisyjne wytwarzanie ciepła w całym kraju.

Warunki klimatyczne Polski determinują potrzebę zaspokojenia potrzeb w zakresie ciepłownictwa przez blisko 2/3 roku. Gospodarstwa domowe zużywają ponad 80% energii pierwotnej na ogrzanie pomieszczeń i wody. Tak więc pokrycie zapotrzebowania na ciepło jest bardzo istotnym elementem bezpieczeństwa energetycznego, a braki w tym zakresie rodzą zjawisko ubóstwa energetycznego, z wielorakimi konsekwencjami tego stanu rzeczy.

Lokalny charakter rynku ciepła znajduje swój wyraz w zróżnicowanej sytuacji tak dostawców ciepła, jak i jego odbiorców na obszarze całego kraju. Znacząca część mieszkańców Polski samodzielnie zaspakaja swoje potrzeby ciepłownicze, co z pewnością powoduje znaczny poziom emisji zanieczyszczeń i rodzi konieczność systemowego rozwiązywania narosłych w tym zakresie problemów.

Z uwagi na powyższe – niezbędne jest zaktywizowanie gmin, powiatów oraz województw do planowania energetycznego skutkujące przede wszystkim racjonalną gospodarką energetyczną oraz rozwojem czystych źródeł energii i poprawą jakości powietrza. Pokrycie potrzeb cieplnych powinno odbywać się przede wszystkim poprzez wykorzystanie ciepła systemowego, zagospodarowującego ciepło z kogeneracji, z OZE oraz ciepło odpadowe z elektrowni i przemysłu. Dodatkowo powinna nastąpić także modernizacja i rozbudowa systemów dystrybucji ciepła i chłodu, upowszechnienie magazynów ciepła (akumulatorów). Dalszą poprawę efektywności tych instalacji powinny zapewnić inteligentne sieci. Docelowo (?) ciepło systemowe powinno być wytwarzane wyłącznie w kogeneracji, zaś udział OZE w ciepłownictwie powinien przyrastać o 1-1,3 pkt proc. rocznie.

Przewiduje się sukcesywne przyłączanie do sieci ciepłowniczych gospodarstw domowych w miastach (dziś przyłączonych jest 61% gospodarstw) i docelowo rozszerzenie obowiązku przyłączenia do sieci scentralizowanej wszystkich obiektów budowlanych (także poniżej 50 kW zapotrzebowanej mocy szczytowej). W przypadku braku możliwości przyłączenia obiektu do sieci scentralizowanej – potrzeby cieplne powinny być pokrywane przez źródła indywidualne o możliwie najniższej emisyjności: instalacje gazowe, OZE, ogrzewanie elektryczne, itp.

Przewiduje się sukcesywne ograniczanie wykorzystywania paliw stałych w gospodarstwach indywidualnych oraz zwiększenie monitoringu emisji domów jednorodzinnych.

KTERUNEK 8. Poprawa efektywności energetycznej.

CEL: zwiększenie konkurencyjności gospodarki,

„Efektywność energetyczna” jest miarą relatywną. To stosunek uzyskanej wielkości danego efektu użytkowego, w typowych warunkach jego użytkowania lub eksploatacji, do ilości zużywanej energii przez ten obiekt, lub potrzebnej na uzyskanie/wytworzenie tego efektu. To miara dotycząca każdej działalności gospodarczej. Choć jest to miara powszechna – to częściej jednak używa się terminu „poprawa efektywności energetycznej”, co oznacza nie innego jak zaoszczędzenie energii i tym samym – poniesienie mniejszych kosztów zużycia energii.

Poprawa efektywności energetycznej to jeden z aspektów głównego celu polityki energetycznej. Tym samym determinuje dwa pozostałe – konkurencyjność i bezpieczeństwo energetyczne. Pozytywnie wpływa także na ochronę środowiska.

Poprawa efektywności energetycznej jest jednym z trzech priorytetowych celów polityki klimatyczno-energetycznej UE. Pod koniec 2014 roku UE przyjęła zobowiązanie do 27% oszczędności energii pierwotnej w stosunku do prognoz z 2007 roku, natomiast pod koniec 2018 roku – UE zwiększyła to zobowiązanie do 32,5% oszczędności na terenie całej wspólnoty, pozostawiając krajom członkowskim swobodę w tym polu. Polska deklaruje krajowy cel w zakresie poprawy efektywności energetycznej do 2030 r. na poziomie 23% w odniesieniu do prognoz zużycia energii pierwotnej z 2007 r.

Aby zrealizować swoje zobowiązanie – Polska musi podjąć wiele różnych działań w obszarze całej gospodarki, a w szczególności w energetyce, w gospodarstwach domowych, w sektorze usług publicznych, w sektorze usług komercyjnych, w przemyśle i w transporcie.

Działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej gospodarki przyjmują różną formę i charakter, będą też miały różny zasięg, często będą indywidualnie adresowane, będą korzystać z różnych rodzajów wsparcia finansowego i będą też czasami usankcjonowane karnie. Mowa m.in. o pozyskiwaniu lub zakupie białych certyfikatów, utrzymanie wzorcowej roli jednostek sektora publicznego (np. w zakresie modernizacji, zakupu samochodów elektrycznych lub hybrydowych), wykorzystywaniu środków funduszy unijnych czy wreszcie – o edukacji i szerzeniu wiedzy o racjonalnym wykorzystywaniu energii.

Poprawa efektywności energetycznej zakłada także intensywne przeciwdziałanie niskiej emisji – eliminowanie paliw złej jakości, wymianę urządzeń i instalacji, podwyższanie sprawności wytwarzania ciepła. Będziemy poszukiwać nowych, efektywnych sposobów przeciwdziałanie ubóstwu energetycznemu. Przeciwdziałanie emisji komunikacyjnej będzie polegać m.in. na upowszechnianiu elektromobilności oraz paliw alternatywnych.

Istotnym dla poprawy efektywności energetycznej będzie zakrojony na szeroką skalę program powszechnej termomodernizacji budynków mieszkalnych oraz zapewnienie efektywnego i ekologicznego dostępu do ciepła.

Program Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku

Cel 1- Spełnienie wymagań w zakresie jakości powietrza;

Cel 2- Poprawa efektywności energetycznej;

Cel 3 - Wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, jako działania adaptacyjne do zmian klimatu;

Cel 5 - Ochrona przed polami elektromagnetycznymi;

Cel 6 - Ograniczanie ryzyka powodziowego i przeciwdziałanie suszy i deficytowi wody, jako adaptacja do zmieniających się warunków klimatycznych;

Cel 7 - Racjonalizacja gospodarowania zasobami wodnymi i zapewnienie dobrej jakości wody pitnej;

Cel 8 - Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych;

Cel 9 - Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin;

- Cel 10 - Zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi;
- Cel 11 - Racjonalne gospodarowanie odpadami;
- Cel 12 - Zachowanie różnorodności biologicznej, poprzez przywracanie/utrzymanie właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków;
- Cel 13 - Adaptacja do zmian klimatu w zakresie zasobów przyrodniczych;
- Cel 14 - Ochrona krajobrazu naturalnego i kulturowego;
- Cel 15 - Podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej i zainteresowania środowiskiem przyrodniczym;
- Cel 16 - Zapobieganie poważnym awariom przemysłowym;
- Cel 17 - Doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego;
- Cel 18 - Monitoring obszarów zagrożonych występowaniem poważnych awarii.

Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

- Cel 1- Osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu drobnego PM_{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia;
- Cel 2- Osiągnięcie w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego.

Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022

- Cel 1- Zmniejszenie ilości powstających odpadów;
- Cel 2- Zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji;
- Cel 3- Doprowadzenie do funkcjonowania systemów zagospodarowania odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami;
- Cel 4- Zmniejszenie udziału zmieszanych odpadów komunalnych w całym strumieniu zbieranych odpadów (zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie);
- Cel 5- Zaprzestanie składowania odpadów ulegających biodegradacji selektywnie zebranych;
- Cel 6- Zaprzestanie składowania zmieszanych odpadów komunalnych bez przetworzenia;
- Cel 7- Zmniejszenie liczby miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych;
- Cel 8- Utworzenie systemu monitorowania gospodarki odpadami komunalnymi;
- Cel 9- Monitorowanie i kontrola postępowania z frakcją odpadów komunalnych wysortowywaną ze strumienia zmieszanych odpadów komunalnych i nieprzeznaczoną do składowania;
- Cel 10- Zbilansowanie funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w świetle obowiązującego zakazu składowania określonych frakcji odpadów komunalnych i pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych, w tym odpadów o zawartości ogólnego węgla organicznego powyżej 5% s.m. i o cieple spalania powyżej 6 MJ/kg suchej masy, od 1 stycznia 2016 r.

Strategia Rozwoju Transportu do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku)

Cele zgodne z Programem...

Ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko

Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju

- Cel2. Poprawa spójności wewnętrznej terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.
- Cel4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.
- Cel6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.

Krajowy plan działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych

Celem sektora rolnictwa jest zapewnienie wzrostu wytwarzania surowców energetycznych w ilościach maksymalnie pokrywających zapotrzebowanie przemysłu biopaliwowego i paliwowego. Jednocześnie celem tego sektora jest

spełnienie kryteriów zrównoważonego rozwoju w odniesieniu do całej puli surowców dostarczanych do wytwarzania biokomponentów i biopaliw.

Celem sektora przemysłu wytwórczego biokomponentów i biopaliw jest wygenerowanie biokomponentów w ilościach odpowiadających NCW oraz podjęcie inicjatyw inwestycyjnych w zakresie wdrożenia technologii biopaliw II generacji. Niezbędne jest również podejmowanie działań zmierzających do modernizacji posiadanych technologii w celu obniżenia emisji gazów cieplarnianych (GHG – greenhouse gases) w łańcuchu produkcji i wykorzystania biopaliw.

Strategia planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu

Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska

- dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu,
- dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu,
- ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu,
- adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie,
- zapewnienie funkcjonowania skutecznego systemu ochrony zdrowia w warunkach zmian klimatu.

Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich

- stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami,
- organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu.

Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu

- wypracowywanie standardów konstrukcyjnych uwzględniających zmiany klimatu,
- zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu.

Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu

- monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania i reagowania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie).

Cel 5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

- promowanie innowacji na poziomie działań organizacyjnych i zarządczych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.

Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

- zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu,
- ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.

Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej

1. Cel nadrzędny

Poprawa stanu różnorodności biologicznej i pełniejsze powiązanie jej ochrony z rozwojem społeczno-gospodarczym kraju.

2. Cele strategiczne i cele operacyjne:

Cel strategiczny A:

Podniesienie poziomu wiedzy oraz kształtowanie postaw społeczeństwa związanych z włączaniem się do działań na rzecz różnorodności biologicznej.

A.I. Rozwój badań naukowych ukierunkowanych na poprawę stanu wiedzy w zakresie różnorodności biologicznej;

A.II. Integracja oraz zwiększenie dostępności wiedzy w zakresie różnorodności biologicznej;

A.III. Zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat różnorodności biologicznej i jej znaczenia dla rozwoju społeczno-gospodarczego;

Cel strategiczny B:

Włączenie wybranych sektorów gospodarki w działania na rzecz różnorodności biologicznej

B.I. Ochrona różnorodności biologicznej poprzez zrównoważone gospodarowanie w rolnictwie;

B.II. Wzmocnienie różnorodności biologicznej poprzez zrównoważone gospodarowanie w leśnictwie;

B.III. Wsparcie różnorodności biologicznej poprzez zrównoważoną gospodarkę rybacką;

B.IV. Wsparcie różnorodności biologicznej poprzez zrównoważoną gospodarkę wodną;

B.V. Wzmocnienie narzędzi planistycznych w działaniach na rzecz ochrony różnorodności biologicznej;

Cel strategiczny C:

Zachowanie i przywracanie populacji zagrożonych gatunków i siedlisk

C.I. Poprawa efektywności planowania zarządzania i ochrony różnorodności biologicznej na obszarach chronionych;

C.II. Ochrona i odtwarzanie cennych siedlisk przyrodniczych;

C.III. Poprawa skuteczności działań na rzecz ochrony gatunkowej;

C.IV. Zrównoważone pozyskiwanie gatunków ze stanu dzikiego;

Cel strategiczny D:

Efektywne zarządzanie zasobami przyrodniczymi

D.I. Skuteczna egzekucja przepisów zakresie ochrony przyrody;

D.II. Zapewnienie odpowiednich środków finansowych dla zachowania różnorodności biologicznej;

D.III. Wzmocnienie systemu zarządzania obszarami chronionymi;

D.IV. Objęcie ochroną obszarową terenów o wysokich walorach przyrodniczych;

D.V. Poznanie stanu i tendencji zmian różnorodności biologicznej, w celu skutecznego zasobami;

Cel strategiczny E:

Utrzymanie i odbudowa ekosystemów oraz ich usług

E.I. Nadanie ekosystemom wartości społeczno-ekonomicznej;

E.II. Wdrożenie zielonej infrastruktury jako narzędzia pozwalającego na utrzymanie i wzmocnienie istniejących ekosystemów oraz ich usług;

E.III. Odbudowa zdegradowanych ekosystemów i ich usług;

Cel strategiczny F:

Ograniczenie presji gatunków inwazyjnych i konfliktowych

F.I. Poprawa stanu wiedzy na temat gatunków inwazyjnych i konfliktowych w celu przeciwdziałania ich negatywnemu wpływowi na różnorodność biologiczną;

F.II. Ograniczenie presji ze strony gatunków inwazyjnych i konfliktowych poprzez wdrożenie prawodawstwa i systemu ich wykrywania, monitoringu oraz zwalczania;

Cel strategiczny G:

Ograniczenie i łagodzenie skutków zmian klimatycznych

G.I. Określenie wpływu zmian klimatu na ekosystemy;

G.II. Zmniejszenie wrażliwości ekosystemów na spodziewane czynniki związane ze zmianami klimatu;

Cel strategiczny H:

Ochrona różnorodności biologicznej poprzez rozwój współpracy międzynarodowej

H.I. Wsparcie ochrony różnorodności biologicznej poprzez zwiększenie udziału Polski w działaniach na forum międzynarodowym;

Strategia ochrony obszarów wodno-błotnych w Polsce

6.1. Cele nadrzędne Strategii (oczekiwane efekty jej wdrażania) Cele nadrzędne Strategii to powszechna ochrona środowisk wodno-błotnych w kraju na drodze;

A. zapewnienia ciągłości istnienia i naturalnego charakteru środowisk zachowanych dotychczas obszarów wodno-błotnych oraz pełnionych przez nie funkcji ekologicznych;

B. zatrzymania procesu degradacji i zanikania środowisk wodno-błotnych;

C. restytucji przyrodniczej obszarów zdegradowanych;

6.2. Cele strategiczne (stworzenie warunków skutecznej realizacji Strategii, tj. osiągnięcia celów nadrzędnych)

Podstawowe cele strategiczne wskazują na zasadnicze obszary działań, które muszą być podjęte, by zaistniały warunki sprzyjające wprowadzaniu w życie celów nadrzędnych Strategii. Uznając za konieczną powszechną ochronę środowisk wodno-błotnych przyjmuje się następujące cele strategiczne:

I. Doskonalenie i harmonizacja przepisów prawnych;

II. Synchronizacja działań różnych resortów, struktur zarządzania i organizacji;

III. Synchronizacja działań w zakresie zalesień siedlisk hydrogeniczych;

- IV. Ochrona prawna obiektów najcenniejszych przez włączanie ich w sieć obszarów chronionych;
- V. Wskazanie priorytetowych obszarów wymagających ochrony lub renaturyzacji;
- VI. Rozwój metod czynnej ochrony obszarów wodno-błotnych;
- VII. Usprawnienie i wdrożenie instrumentów finansowych w sferze ochrony środowiska, wspierających ochronę obszarów wodno-błotnych;
- VIII. Zapewnienie właściwej edukacji i promocji wartości obszarów wodno-błotnych, ich zagrożeń oraz potrzeb ochrony;
- IX. Rozwój badań naukowych i monitoringu na obszarach wodno-błotnych, w tym stworzenie zintegrowanego monitoringu obszarów wodno-błotnych objętych ochroną w ramach sieci Natura 2000, obszarów objętych Dyrektywą Azotanową i obszarów wdrażania Wspólnej Polityki Rolnej.

Doskonalenie i harmonizacja przepisów prawnych

Cele operacyjne:

1. Spójność systemu prawnego i przepisów mających wpływ na obszary wodno-błotne, w tym szczególnie: Prawa Ochrony Środowiska, Prawa Wodnego, przepisów dotyczących zagospodarowania przestrzennego, przepisów dotyczących eksploatacji kopalin (w tym torfu), ustawy o lasach,
2. Skuteczne i pełne wdrożenie Ramowej Dyrektywy Wodnej.
3. Właściwe zasady planistyczno-prawne dotyczące racjonalnego gospodarowania w jednostkach hydrograficznych i na terenach mokradłowych.
4. Utworzenie dobrej jakościowo sieci obszarów Natura 2000 i efektywnego systemu zarządzania nimi,
5. Wypracowanie praktyk skutecznej kompensacji przyrodniczej w obszarach Natura 2000,
6. Zapewnienie odpowiedniej rangi obszarów wodno-błotnych w Krajowym Programie Rolnośrodowiskowym, w programach zabezpieczenia przeciwpowodziowego, a także w programach gospodarowania zasobami wodnymi oraz w Programie Ochrony Brzegów Morskich,
7. Uzyskanie możliwości pozyskiwania lub dzierżawy gruntów od ANR na cele ochrony przyrody,
8. Uwzględnienie potrzeb ochrony przyrody w systemie gospodarowania nieruchomościami wodnymi (dzierżawa i sprzedaż jezior),
9. Niedopuszczenie do eksploatacji torfu z dotychczas nie eksploatowanych torfowisk wysokich,
10. Wypracowanie skutecznych i sprawnych procedur stosowania Art.118 ustawy o ochronie przyrody, nie ograniczonych do terenów objętych formalną ochroną,
11. Ujęcie specyfiki obszarów wodno-błotnych w aktach prawnych dotyczących trybu i sposobu sporządzania planów ochrony oraz sposobów ochrony parków narodowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych oraz obszarów Natura 2000.

BIAŁA KSIĘGA Adaptacja do zmian klimatu: europejskie ramy działania

Cele i działania:

1. Tworzenie podstaw wiedzy
2. Włączenie kwestii adaptacji do polityki UE w poszczególnych dziedzinach
3. oprawa zdolności adaptacji polityki zdrowotnej i społecznej
4. oprawa zdolności adaptacji sektora rolnictwa i leśnictwa
5. oprawa zdolności adaptacji różnorodności biologicznej, ekosystemów i wody
6. oprawa zdolności adaptacji obszarów przybrzeżnych i morskich
7. oprawa zdolności adaptacji systemów produkcyjnych i infrastruktury fizycznej

Wymienione powyżej dokumenty zakładają poprawę stanu środowiska naturalnego i poprawy warunków życia przez racjonalną rozbudowę infrastruktury.

Realizacja Programu przyczyni się do wdrożenia przepisów prawa Unii Europejskiej na terenie Gminy Poświętne oraz zgodna będzie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Realizacja Programu przyczyni się do rozwiązania problemów ochrony środowiska naturalnego Gminy Poświętne. Poprawie ulegną następujące elementy środowiska

naturalnego.

Ad. 2:

W ramach realizacji założonych celów Gmina planuje następujące inwestycje z zakresu ochrony środowiska, które zapisane są w Wieloletniej Prognozie Finansowej

Zadania zapisane w WPF

Nazwa zadania	Okres realizacji	Koszty	Podmiot odpowiedzialny	Źródła finansowania
Przebudowa drogi gminnej nr 107589B i Nr 106377B w miejscowościach Porosł - Wojsławy - Porosł - Głuchy	2020-2022	1 200 000	Gmina Poświętne	Budżet Gminy, środki zewnętrzne
Przebudowa drogi powiatowej 1522 B	2020-2021	2000 000		
Przebudowa drogi gminnej nr 107569B w miejscowości Gruchy	2022-2023	1 000 000	Gmina Poświętne	Budżet Gminy, środki zewnętrzne
Zagospodarowanie placu w Wilkowie Starym	2020-2022	120 000	Gmina Poświętne	Budżet Gminy, środki zewnętrzne
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	2020-2022	270 000	Gmina Poświętne	Budżet Gminy, środki zewnętrzne

Dla wszystkich przedsięwzięć realizowanych w zakresie POŚ opracowana zostanie dokumentacja techniczna oraz w przypadku przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko opracowany zostanie raport oddziaływania na środowisko, który zawierał będzie analizę wszystkich zagrożeń i sposoby ich zapobiegania.

Nie będą to jednak zadania, których realizacja jest szczególnie uciążliwa dla środowiska. Jedyne uciążliwości jakie będą miały miejsce dotyczą etapu samej budowy a nie eksploatacji. Jednak będą to uciążliwości krótkotrwałe, o niewielkim zasięgu. Prace będą wykonywane jednak w porze dziennej, przy użyciu najlepszej dostępnej techniki, co zminimalizuje negatywne skutki oddziaływania.

Pomimo chwilowego, krótkotrwałego oddziaływania podczas wykonywanych prac, nie będą występowały inne znaczące oddziaływania na środowisko, a realizacja zadań przyczyni się do poprawy jakości środowiska w perspektywie wieloletniej.

Realizacja Programu nie będzie niosła ze sobą oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych.

Realizacja przewidzianych w Programie zadań w ramach przewidzianych celów w znaczącym stopniu przyczyni się do poprawy stanu środowiska naturalnego. Zaniechanie działań wpłynie w perspektywie

długoterminowej negatywnie zarówno na środowisko naturalne, jak i na zdrowie mieszkańców Gminy.

Ad. 3:

NATURA 2000

Dolina Górnej Narwi PLB200007

- **Województwo:** podlaskie
- **Powiat:** białostocki, bielski, hajnowski
- **Gmina:** Narew, Wyszki, Juchnowiec Kościelny, Narewka, Czyże, Zabłudów, Michałowo, Poświętne, Bielsk Podlaski - gmina wiejska, Suraż, Łapy
- **Powierzchnia:** 18384.08 ha

Opis obszaru

Obszar obejmuje dolinę Narwi na odcinku od zapory wodnej w Bondarach do Suraża, z przylegającym do niej kompleksem stawowym, zasilanym w wodę z systemu rzeczki Lizy (dopływu Narwi), usytuowanym w pobliżu Suraża. Koryto Narwi ma tu naturalny charakter, z meandrami i starorzeczami, jej dolina ma 0,3-3,0 km szerokości. Większość powierzchni doliny zajmują zbiorowiska szuwarowe, których występowanie uzależnione jest od corocznych wylewów rzeki. Dominują tu turzycowiska i szuwały mannowe, a wokół starorzeczy - trzcinowiska. Wzdłuż rzeki występują zakrzewienia i zadrzewienia wierzbowe; lasy pokrywają niewielką część doliny. Około 60% obszaru jest użytkowane rolniczo (przeważają pastwiska i łąki kośne). Usytuowany koło Suraża kompleks "Stawów Pietkowskich" sąsiaduje od zachodu i południa z rozległymi lasami mieszanymi i liściastymi, od północy i wschodu z doliną Narwi. Stawy są silnie zarośnięte roślinnością szuwarową.

Jakość i znaczenie

Ostoja ptasia o randze europejskiej E 30. Występują co najmniej 34 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, 16 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla: cyranka 10%-16% populacji krajowej (C3), krwawodziób 9-11% populacji krajowej (C3), co najmniej 7% populacji krajowej (C6) błotniaka łąkowego, 4%-5,5% populacji krajowej rycyka (C3) oraz co najmniej 1% populacji krajowej (C3 i C6) następujących gatunków ptaków: błotniak stawowy, cietrzew (PCK), derkacz, dubelt (PCK), kropiatka, rybitwa czarna, sowa błotna (PCK), świerszczak, zielonka (PCK); w stosunkowo wysokim zagęszczeniu (C7) występuje wodniczka (PCK);

Ostoja w Dolinie Górnej Narwi PLH200010

- **Województwo:** podlaskie
- **Powiat:** białostocki, bielski, hajnowski
- **Gmina:** Narew, Wyszki, Juchnowiec Kościelny, Narewka, Czyże, Zabłudów, Michałowo, Poświętne, Bielsk Podlaski - gmina wiejska, Suraż, Łapy
- **Powierzchnia:** 19090.18 ha

Charakterystyka obszaru

Obszar obejmuje dolinę Narwi na odcinku od zapory wodnej w Bondarach do Suraża, z przylegającym do niej kompleksem stawowym, zasilanym w wodę z systemu rzeczki Lizy (dopływu Narwi), usytuowanym w pobliżu Suraża. Koryto Narwi ma tu naturalny charakter, z meandrami i starorzeczami, jej dolina ma 0,3-3,0 km szerokości. Większość powierzchni doliny zajmują zbiorowiska szuwarowe, których występowanie uzależnione jest od corocznych wylewów rzeki. Dominują tu turzycowiska i szuwały mannowe, a wokół starorzeczy - trzcinowiska. Wzdłuż rzeki występują zakrzewienia i zadrzewienia wierzbowe; lasy pokrywają niewielką część doliny. Około 60% obszaru jest użytkowane rolniczo (przeważają pastwiska i łąki kośne). Usytuowany koło Suraża kompleks "Stawów

Pietkowskich" sąsiaduje od zachodu i południa z rozległymi lasami mieszanymi liściastymi, od północy i wschodu z doliną Narwi. Stawy są silnie zarośnięte roślinnością szuwarową

Jakość i znaczenie

Dolina Górnej Narwi jest jedną z najlepiej zachowanych w Polsce dolin rzecznych i stanowi, obok Bagien Biebrzańskich, jeden z największych obszarów mokradel środkowoeuropejskich. Kształtowane przez regularne wylwy rzeki, są one uznawane za siedliska o największej różnorodności biologicznej w strefie klimatu umiarkowanego. Występuje tu 13 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz 12 gatunków zwierząt z Załącznika II tej Dyrektywy.

Lasy ochronne

Na terenie gminy do terenów objętych ochroną należą, administrowane przez Nadleśnictwo Rudka lasy ochronne. Zestawienie tych obszarów leśnych przedstawia poniższa tabela

Zestawienie lasów ochronnych na terenie gminy

Kategoria Ochronności	powierzchnia	Opis lasu (typ siedliskowy, gatunek, klasa)	Cel ochrony
Lasy Wodochronne	595,2	Drzewostany olszowe lite, jak i z udziałem brzozy, przeważnie II – IV klasa, na siedliskach OII, Lw, LMw, OI,2. Drzewostany brzozowe z udziałem olszy i domieszką świerka, sosny, II –IV klasa, na siedliskach OII, Lw, LMw, BMw, OI,3. Drzewostany sosnowe lub świerkowe z udziałem dębu, brzozy, II-IV klasa, na siedliskach LMśw, BMśw, BMw, Lśw.	Ochrona i zabezpieczenie ujęć wody dla gospodarstwa stawowego oraz zasobów wód i ekosystemów występujących na siedliskach wilgotnych i bagiennych wokół cieków,
Lasy stanowiące ostoje zwierząt	67,9	1. Drzewostany dębowe z domieszką sosny, brzozy, olszy i świerka lub drzewostany z panującą brzozą z domieszką dębu, sosny, olszy i świerka. Przeważnie klasy IV i V, czasami klasy II, na siedliskach Lśw 62 %2. Drzewostany sosnowe z domieszką dębu, świerka, brzozy i olszy, przeważnie klasy IV i V, sporadycznie klasy II, większość na siedliskach BMśw i LMśw 38%.	Ochrona miejsc rozrodu i regularnego przebywania orlika krzykliwego, orla bielika, bociana czarnego
Lasy stanowiące ostoje zwierząt i lasy wodochronne	199,27	Drzewostany olszowe z udziałem brzozy, jesionu i dębu III i IV klasy, w wyjątkowych przypadkach klasy V, większość na siedliskach silnie wilgotnych, przeważnie OII, Lw i OI, sporadycznie BMw,	Ochrona miejsc rozrodu i regularnego przebywania orlika krzykliwego, orla bielika, bociana czarnego oraz ochrona i zabezpieczenie zasobów wód i ekosystemów występujących na siedliskach silnie wilgotnych,

		poprzecinanych płatami lasów sosnowych z domieszką brzozy, dębu i świerka, na siedliskach Lś i LMśw, lasy III - V	
--	--	---	--

Ponadto na terenie gminy zlokalizowane są również pomniki przyrody.

Wykaz pomników przyrody na terenie gminy

Lokalizacja	Obiekt	Wiek	Nr ewidencyjny	Termin uznania za pomnik przyrody
Uroczysko-Siudymach	dąb	350	16	1954
Pietkowo – park podworski	modrzew – 4 szt	150-200	38	1957
Pietkowo	klon zwyczajny	150	1141	1993
Pietkowo	klon zwyczajny	150	1142	1993
Pietkowo	lipa drobnolistna	200	1144	1993
Pietkowo	lipa drobnolistna	200	1145	1993
Pietkowo	lipa drobnolistna		1331	

Oprócz wymienionych wyżej pomników przyrody, należy wskazać również ciekawą roślinność występującą w podworskim parku w miejscowości Pietkowo. Park ten objęty jest ochroną wojewódzkiego konserwatora zabytków. Występują tam, między innymi liczne okazy drzew i krzewów

Podsumowanie

Analizując negatywne i pozytywne skutki realizacji „Programu ochrony środowiska dla Gminy Poświętne na lata 2020-2024” należy stwierdzić, że przedmiotowy dokument przyczyni się w znacznym stopniu do poprawy stanu środowiska naturalnego z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju środowiska naturalnego. Przyczyni się on zarówno do poprawy samego środowiska naturalnego, jak i poprawy warunków życia mieszkańców Gminy i ich zdrowia.

Jedynie uciążliwości jakie powstaną w wyniku jego realizacji będą miały miejsce w fazie budowy. Będą to jednak uciążliwości krótkotrwałe. Przewidziane do realizacji zadania są niejednokrotnie realizacją zadań zapisanych w poprzednio obowiązującym Programie Ochrony Środowiska.

Nie przewiduje się także oddziaływań skumulowanych lub o znaczeniu transgranicznych.

Realizacja Programu nie będzie wpływać w sposób negatywny na formy ochrony przyrody występujące na terenie Gminy Poświętne.

Ponadto obecnie obowiązujący Program jest kontynuacją Programu Ochrony Środowiska obowiązującego w poprzednim okresie i stanowi jego niewielkie modyfikacje, jak również zasięg oddziaływania nie wykracza poza obręb jednej gminy - Poświętne.

Z PR. WÓJTA
mgr Alfons Dobrzyński
ZASTĘPCA WÓJTY